

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาเรื่อง “การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรชาวนาในเขตพื้นที่ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ที่เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ จำนวน 28 ราย ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้แบบสัมภาษณ์ และแบบทดสอบแบบเลือกตอบเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล และการจัดเวทีประชาคมเป็นเครื่องมือในการพัฒนา โดยเริ่มต้นเก็บข้อมูลในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2556 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2558

สำหรับการศึกษานี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพโดยตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูลที่ได้ตามขอบเขตเนื้อหาและวัตถุประสงค์ และวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย โดยสามารถสรุปผลได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอสรุปผลการวิจัยครั้งนี้ให้ครอบคลุมในประเด็นสำคัญตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สภาพปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้
2. การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้
3. การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้

5.1.1 สภาพปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ สามารถอธิบายความหมายและวิเคราะห์รายการเกี่ยวกับต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวได้ในเกณฑ์ค่อนข้างต่ำ ส่งผลให้มีการคำนวณต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวไม่ถูกต้อง ซึ่งที่ผ่านมาสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางรายไม่ได้ทำการจดบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าวเพื่อใช้ในการคำนวณต้นทุนการผลิต และบางรายได้มีการจดบันทึกข้อมูลไว้แต่ไม่ชัดเจนว่าเป็นเรื่องใดบ้าง รวมทั้งยังมีปัญหาเกี่ยวกับการจำแนกรายการที่เกี่ยวข้องกับต้นทุนการผลิต ดังนั้นจึงส่งผลให้ไม่สามารถทราบผลกำไรหรือขาดทุนที่แท้จริง และส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการนำข้อมูลทางด้านต้นทุนการผลิตไปใช้ประกอบการตัดสินใจในอนาคต

5.1.2 การวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ ได้วิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว ดังนี้

1. วัสดุทางตรงในการปลูกข้าว คือ ส่วนประกอบหลักที่ใช้ในการปลูกข้าว ประกอบด้วย ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย และค่ายาปราบศัตรูพืช ที่ใช้ในการเพาะปลูก
2. ค่าแรงงานทางตรงในการปลูกข้าว คือ ค่าจ้างแรงงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการปลูกข้าวโดยตรง ประกอบด้วย ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่ ค่าแรงงานในการเพาะปลูก ค่าแรงงานในการดูแลรักษา ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวและขนย้าย โดยค่าแรงงานในการปลูกข้าว ยังหมายรวมถึง ค่าจ้างเหมาเครื่องจักรทางการเกษตร เช่น รถไถนา รถปลูกข้าว และรถเกี่ยวข้าว เพื่อดำเนินการดังกล่าวข้างต้นด้วย
3. ค่าใช้จ่ายการผลิตในการปลูกข้าว คือ ค่าใช้จ่ายที่นอกเหนือจากวัสดุทางตรงในการปลูกข้าว และค่าแรงงานทางตรงในการปลูกข้าว ประกอบด้วย ค่าวัสดุการเกษตร ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าบำรุงรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์ ค่าเสื่อมสภาพของอุปกรณ์ ค่าเช่าพื้นที่ในการเพาะปลูก และค่าภาษีที่ดินที่ทำการเพาะปลูก

5.1.3 การเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้

จากการเข้าร่วมเวทีประชาคม สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถรับรู้และเข้าใจถึงต้นทุนในการปลูกข้าว โดยสามารถวิเคราะห์และแยกแยะรายการเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ค่าแรงงานทางตรง และค่าใช้จ่ายการผลิตได้ อีกทั้งยังสามารถนำรายการที่ได้จัดบันทึกไว้อย่างละเอียดไปวิเคราะห์ว่ารายการใดที่ต้องนำมาคำนวณเป็นต้นทุนการผลิต ทำให้สามารถทราบผลกำไรขาดทุนจากการปลูกข้าว ส่งผลให้สามารถนำข้อมูลไปบริหารจัดการและควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นเพื่อลดต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวได้ อีกทั้งสมาชิกกลุ่มยังมีการวางแผนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็ง ดังนี้

1. การปรับเปลี่ยนวิธีการจากการจ้างคนอื่นทำทุกขั้นตอน ไปเน้นการพึ่งตนเองให้ได้ รวมทั้งมีการปรับทักษะของตนให้ทำงานบางอย่าง โดยไม่ต้องไปจ้างคนอื่น เป็นการทำเองซึ่งสามารถดูแลได้ทั่วถึงกว่าการจ้างคนอื่น ส่งผลให้ต้นทุนค่าแรงงานถูกลง นำไปสู่กำไรที่มากขึ้น

2. การใช้เมล็ดพันธุ์ที่ดีและมีคุณภาพ เหมาะสมกับพื้นที่ ในอัตราที่เหมาะสมทำให้มีผลผลิตมากขึ้น

3. ศึกษานักวิชาการส่งเสริมการเกษตรเพื่อเรียนรู้วิธีการในการจัดการไร่นาให้ถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้ได้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพ

4. วิเคราะห์ดินเพื่อทราบความต้องการใช้ปุ๋ย เน้นการปรับปรุงหน้าดิน โดยการไถกลบตอซึ่งเร่งการผุพังสลายตัว ไม่เผาฟาง เพื่อให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ ทำให้มีความจำเป็นในการใช้ปุ๋ยเคมีลดลง ส่งผลให้ต้นทุนกล้าที่ขึ้นมาแตกกอดีขึ้น แข็งแรง และมีความต้านทานโรค ส่งผลให้ได้ผลผลิตมากขึ้น

5. หาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตในการใช้ปัจจัยให้คุ้มค่า และระมัดระวังให้มากที่สุด ดังนี้

5.1 ตรวจสอบแปลงนาก่อนการใช้ปุ๋ยเคมี และควรใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม ไม่เสียเงินความต้องการของพืชและดิน เพื่อไม่ให้สิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์

5.2 ตรวจสอบแปลงนาก่อนฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูข้าว และฉีดพ่นให้ถูกวิธีในปริมาณที่เหมาะสม โดยใช้ร่วมกับสารชีวภาพ เพื่อรักษาสมดุลธรรมชาติและประหยัดค่าใช้จ่าย

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากผลการศึกษาเรื่อง “การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่” สามารถนำมาวิเคราะห์และอภิปรายในประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. ด้านสภาพปัญหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ มีความรู้เกี่ยวกับต้นทุนการผลิตไม่เพียงพอ และได้ใช้วิธีประมาณตัวเลขค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวไม่ถูกต้อง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมเกียรติ อินตาวงค์ (2548) ที่ศึกษาเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้มแข็งในระบบการจัดการเกี่ยวกับการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์และหลักการกำหนดราคาสินค้าแปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตรของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร : วิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอสันทรายและอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่” พบว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรใช้วิธีประมาณต้นทุนการผลิตซึ่งส่งผลให้ตัวเลขของต้นทุนผลิตภัณฑ์ผิดพลาดทำให้กลุ่มไม่สามารถวางแผนการผลิตได้

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ บางรายไม่ได้ทำการจดบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปลูกข้าว และบางรายได้มีการจดบันทึกข้อมูลไว้แต่ไม่ชัดเจนว่าเป็นเรื่องใดบ้าง ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว และการนำข้อมูลทางด้านต้นทุนการผลิตไปใช้ประกอบการตัดสินใจในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมเกียรติ อินตาวงค์ (2548) ที่ศึกษาเรื่อง “การเสริมสร้างความเข้มแข็งในระบบการจัดการเกี่ยวกับการคิดต้นทุนผลิตภัณฑ์และหลักการกำหนดราคาสินค้าแปรรูปจากผลผลิตทางการเกษตรของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร : วิสาหกิจชุมชนในเขตอำเภอสันทรายและอำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่” พบว่ากลุ่มแม่บ้านเกษตรกรไม่มีการบันทึกบัญชีและคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ซึ่งส่งผลให้ตัวเลขของต้นทุนผลิตภัณฑ์ผิดพลาด ทำให้กลุ่มไม่สามารถวางแผนการผลิตได้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เดชวิทย์ นิลวรรณ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง “การจัดการความรู้การบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาธุรกิจชุมชน กลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดง ต.สง่าบ้าน อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่” พบว่ากลุ่มตัดเย็บบ้านดอกแดงมีการคิดคำนวณต้นทุนค่าแรง และค่าใช้จ่ายยังไม่ชัดเจน ส่งผลต่อการบริหารจัดการของกลุ่มในการคำนวณต้นทุนผลิตภัณฑ์ และผลงานวิจัยของ บุษบา อารีย์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตในการปลูกยางพาราที่เหมาะสมกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่” พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราควรมีการจดบันทึกข้อมูลด้านปริมาณผลผลิตในปีที่เริ่มกรีดยางพาราจนถึงปีที่สิ้นสุดโครงการ เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในอนาคตได้

2. ด้านการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ สามารถวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว คือ วัตถุประสงค์ในการปลูกข้าว ประกอบด้วย ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ย และค่ายาปราบศัตรูพืชที่ใช้ในการเพาะปลูก ค่าแรงงานทางตรงในการปลูกข้าว ประกอบด้วย ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่ ค่าแรงงานในการเพาะปลูก ค่าแรงงานในการดูแลรักษา ค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวและขนย้าย ค่าใช้จ่ายการผลิตในการปลูกข้าว ประกอบด้วย ค่าวัสดุการเกษตร ค่ากระแสไฟฟ้า ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ค่าบำรุงรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์ ค่าเสื่อมสภาพของอุปกรณ์ ค่าเช่าพื้นที่ในการเพาะปลูก และค่าภาษีที่ดินที่ทำการเพาะปลูก ซึ่งสอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2554) ที่กล่าวถึง ต้นทุนตามลักษณะส่วนประกอบของการผลิตว่าประกอบด้วย วัตถุประสงค์ ค่าแรงงาน และค่าใช้จ่ายการผลิต อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุษบา อารีย์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตในการปลูกยางพาราที่เหมาะสมกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่” พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีต้นทุนผลิตประกอบด้วยต้นทุนพันธุ์ยาง แรงงานในครอบครัว หรือการจ้างแรงงานและค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการปลูกยางพาราซึ่งประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายในการเตรียมแปลงปลูก ค่าปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยชีวภาพ สารเคมีกำจัดวัชพืช ศัตรูพืช ตัวต้นและปลวก ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงเครื่องสูบน้ำและน้ำมันหล่อลื่น วัสดุปรับปรุงดิน ปุ๋ยพืชสด วัสดุสิ้นเปลือง

นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ยังสามารถทำความเข้าใจเกี่ยวกับต้นทุนตามความสำคัญและลักษณะของต้นทุนการผลิตว่าวัตถุประสงค์ในการปลูกข้าว และค่าแรงงานทางตรงในการปลูกข้าว เป็นต้นทุนส่วนใหญ่ของการปลูกข้าว เรียกว่า ต้นทุนขั้นต้น (Prime cost) ส่วนค่าแรงงานทางตรงในการปลูกข้าว และค่าใช้จ่ายการผลิตในการปลูกข้าว เป็นค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับการแปรสภาพเมล็ดพันธุ์ให้กลายเป็นข้าว เรียกว่า ต้นทุนแปรสภาพ (Conversion cost) ต้นทุนตามความสัมพันธ์กับระดับของกิจกรรมว่าในการปลูกข้าวจะมีค่าใช้จ่ายที่เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการปลูก ได้แก่ ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าปุ๋ยและยาปราบศัตรูพืช และค่าจ้างแรงงานที่เกี่ยวข้องในกระบวนการปลูก เช่น ค่าแรงงานในการเตรียมพื้นที่ ค่าแรงงานในการเพาะปลูก ค่าแรงงานในการดูแลรักษา ตลอดจนค่าแรงงานในการเก็บเกี่ยวและขนย้าย ค่าวัสดุการเกษตร และค่าน้ำมันเชื้อเพลิง เป็นต้นทุนผันแปรที่สามารถควบคุมได้ตามปริมาณการปลูก ส่วนค่าใช้จ่ายที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปตามปริมาณการปลูก เช่น ค่าบำรุงรักษาและซ่อมแซมอุปกรณ์ ค่าเสื่อมสภาพของอุปกรณ์ ค่าเช่าพื้นที่ในการเพาะปลูก และค่าภาษีที่ดินที่ทำการเพาะปลูก เป็นต้นทุนคงที่ และค่าใช้จ่ายที่มีลักษณะของต้นทุนคงที่และต้นทุนผันแปรรวมอยู่ด้วยกัน เช่น ค่ากระแสไฟฟ้า เป็นต้นทุนผสม สำหรับ ต้นทุนตามลักษณะของการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อการตัดสินใจว่าในการปลูกข้าว นั้นสมาชิกกลุ่มจะมีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด เช่น ต้นทุนเสียโอกาส จากการตัดสินใจในการเลือกปลูก

ข้าวแต่ละพันธุ์ ซึ่งสอดคล้องกับ สมนึก เอื้อจิระพงษ์พันธ์ (2554) ที่กล่าวถึง ต้นทุนตามความสำคัญ และลักษณะของต้นทุนการผลิตประกอบด้วย ต้นทุนขั้นต้นและต้นทุนแปรสภาพ ต้นทุนตามความสัมพันธ์กับระดับของกิจกรรมประกอบด้วย ต้นทุนผันแปร ต้นทุนคงที่ และต้นทุนผสม และ ต้นทุนตามลักษณะของการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อการตัดสินใจประกอบด้วย ต้นทุนจม ต้นทุนที่หลีกเลี่ยงได้ ต้นทุนเสียโอกาส และต้นทุนส่วนที่แตกต่าง

3. ด้านการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวไปบริหารจัดการและควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เพื่อลดต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงมณี โกมารทัต (2554) และคณะ บัญชี มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย (2556) ที่กล่าวถึง การบริหารต้นทุนว่า การบริหารต้นทุนที่มีประสิทธิภาพนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องทราบโครงสร้างต้นทุนของสินค้าหรือบริการได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อสามารถบริหารต้นทุนและวางกลยุทธ์ด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเมื่อทราบโครงสร้างต้นทุนของสินค้าหรือบริการนั้นแล้ว ผู้บริหารก็สามารถนำข้อมูลดังกล่าวมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์ด้านราคา รวมทั้งนำมาใช้ในการบริหารต้นทุนการผลิต ตลอดจนสามารถวิเคราะห์ต้นทุนประเภทต่าง ๆ และหาแนวทางการลดต้นทุนเชิงกลยุทธ์ ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานขององค์กร

แนวทางการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ เป็นการมุ่งแก้ปัญหาภายในว่าจะจัดการบริหารงานอย่างไรจึงจะช่วยให้การปลูกข้าวได้ผลผลิตสูง ต้นทุนการผลิตต่ำ มีกำไร และสามารถคาดการณ์เหตุการณ์ในอนาคตได้ ตามกระบวนการบริหารที่สำคัญที่ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการดำเนินการให้เหมาะสม โดยจะต้องมีการรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อช่วยให้กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสามารถปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตรา พึ่งพานิช (2555) ที่กล่าวถึง วงจรการบริหารงานคุณภาพ ว่าเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการดำเนินการให้เหมาะสม อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุษบา อารีย์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตในการปลูกยางพาราที่เหมาะสมกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่” พบว่าในการดำเนินงานนั้นเกษตรกรผู้ปลูกยางพารามีการดำเนินงานที่ประกอบด้วย ขั้นตอนการเตรียมการ การดำเนินการ การติดตามผล และการประเมินผล

4. ด้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยและพัฒนา เริ่มจากระยะก่อนดำเนินการวิจัยโดยการคัดเลือกชุมชน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน พร้อมทั้งทำการติดต่อกับบุคคลสำคัญในชุมชน รวมทั้งกำหนดทีมงานที่จะร่วมงานวิจัย หลังจากนั้นได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้กระบวนการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและหาแนวทางในการพัฒนาสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และระยะหลังการวิจัยพัฒนา โดยการนำผลการวิจัยไปพัฒนาในรูปแบบของการเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวด้วยการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากเวทีประชาคม ซึ่งสอดคล้องกับ ชุตินา สัจจามันท์ และสิริรัตน์ วิภาสศิลป์ (2556) ที่กล่าวถึง กระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมว่าแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะก่อนดำเนินการวิจัย ระยะดำเนินการวิจัย และระยะหลังการวิจัย

ผู้วิจัยมีการจัดเวทีประชาคมร่วมกับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ เพื่อร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้เข้าร่วมเวทีประชาคมประกอบด้วย สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่เข้าร่วมโครงการผลิตเมล็ดพันธุ์ดี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอสันกำแพง นักศึกษาสาขาวิชาการบัญชี มหาวิทยาลัยพายัพ และผู้วิจัย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมบูรณ์ ธรรมลังกา (2556) ที่ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน ในจังหวัดเชียงราย” พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของชุมชน คือ กระบวนการเรียนรู้ของชุมชน ระบบเครือข่าย ระบบความสัมพันธ์ในชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ผู้วิจัยได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาความรู้ความเข้าใจเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นระยะหลังของการดำเนินการวิจัย โดยการนำผลจากการวิจัยไปวางแผนเพื่อจัดเวทีประชาคม โดยอาศัยหลักของการบริหารวงจรคุณภาพ (Plan - Do - Check - Act : PDCA) มาใช้ในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจให้กับสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ทำให้เกิดการเรียนรู้ในการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม นำไปสู่การบริหารต้นทุนการผลิตเพื่อหาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ จิตรรา พึ่งพานิช (2555) ที่กล่าวถึง วงจรการบริหารงานคุณภาพ (Plan - Do - Check - Act : PDCA) ว่าเป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพและคุณภาพของการดำเนินงาน

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ มีการรวมตัวเพื่อผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ดีให้แก่เกษตรกรที่สนใจทั่วไป เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชนตำบลออนใต้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมบูรณ์ ธรรมลังกา (2556) ที่ศึกษาเรื่อง “รูปแบบการเสริมสร้าง

ความเข้มแข็งของชุมชนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐาน ในจังหวัดเชียงราย” พบว่าชุมชนในจังหวัดเชียงรายมีการรวมกลุ่มเพื่อการผลิต และจำหน่ายผลผลิตเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจของชุมชน

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ มีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เริ่มตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ และการดำเนินการให้เหมาะสม เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเรียนรู้ให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวกับนักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอสันกำแพง และผู้วิจัย เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ นางนภัส คู่วริญญู เทียงกมล (2551) ที่กล่าวถึง การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) ว่าหมายถึง การเรียนรู้และแสวงหาความรู้จากประสบการณ์ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนร่วมในการวิจัย ซึ่งประกอบด้วย ชาวบ้านผู้ซึ่งมีส่วนได้เสีย นักปกครอง และคณะผู้วิจัย โดยอาจเริ่มต้นตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมประเมินผล และร่วมรับผลที่เกิดจากการดำเนินงาน รวมทั้งมีการสรุปบทเรียนร่วมกันตลอดจนร่วมหาวิธีแก้ไขปัญหาลงมือพัฒนาต่อไป

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ ต้องมีการจัดบันทึกข้อมูลรายรับรายจ่ายแบบง่าย โดยเริ่มตั้งแต่วันที่ลงมือทำนาจนถึงวันที่จำหน่ายผลผลิต รวมทั้งจัดบันทึกและสรุปข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนผลผลิตที่ได้เมื่อสิ้นสุดฤดูกาลทำนา เพื่อให้ตนเองสามารถนำข้อมูลที่ได้นี้มาใช้ในการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสามารถตรวจสอบได้ว่าผลผลิตที่ได้มีกำไรหรือขาดทุนเท่าไร ซึ่งสอดคล้องกับ บุขบา อารีย์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการต้นทุนการผลิตในการปลูกยางพาราที่เหมาะสมกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มเกษตรกรผู้ปลูกยางพารา ตำบลเมืองนะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่” พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกยางพาราควรมีการจัดบันทึกข้อมูลด้านปริมาณผลผลิตในปีที่เริ่มกรีดยางพาราจนถึงปีที่สิ้นสุดโครงการ เพื่อให้เกษตรกรผู้ปลูกสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าในอนาคตได้

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ สามารถนำข้อมูลไปบริหารจัดการและควบคุมค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นที่เกิดขึ้นเพื่อลดต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวได้ อีกทั้งสมาชิกกลุ่มยังมีการหาแนวทางในการลดต้นทุนการผลิตในการใช้ปัจจัยให้คุ้มค่า และระมัดระวังให้มากที่สุด โดยการตรวจสอบแปลงนาก่อนการใช้ปุ๋ยเคมี และก่อนฉีดพ่นสารป้องกันกำจัดศัตรูข้าวให้ถูกวิธีและในปริมาณที่เหมาะสม ไม่ใส่เกินความต้องการของพืชและดิน เพื่อไม่ให้สิ้นเปลืองโดยเปล่าประโยชน์ อีกทั้งยังมีการใช้สารชีวภาพร่วมด้วยเพื่อรักษาสมดุลธรรมชาติและประหยัดค่าใช้จ่าย ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ต่อศักดิ์ นิยะมาศ (2548) ที่ศึกษาเรื่อง “ต้นทุนและผลตอบแทนการปลูกข้าวอินทรีย์ของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรหมู่บ้านดอนเจียง ตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัด

เชียงใหม่” พบว่าการปลูกข้าวอินทรีย์ทุกพันธุ์มีต้นทุนต่ำกว่าการปลูกข้าวโดยใช้สารเคมี เนื่องจากการปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีมีต้นทุนค่าปุ๋ยและสารเคมีกำจัดศัตรูพืชสูงกว่าการใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารอินทรีย์ในการกำจัดศัตรูพืช อย่างไรก็ตามในการเพาะปลูกข้าวอินทรีย์นั้นเกษตรกรควรพิจารณาเทคนิคและวิธีการปลูกข้าวอินทรีย์ เพื่อลดต้นทุนแรงงาน เวลา และความเสี่ยงของการลงทุน ตลอดจนเพิ่มผลตอบแทนสูงสุด อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พรหม จาระณะ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง “ศึกษารูปแบบการลดต้นทุนการผลิตพืชเศรษฐกิจเพื่อการพึ่งตนเองของชุมชน : กรณีศึกษาพืชเศรษฐกิจ 3 ชนิด ข้าว อ้อย มันสำปะหลัง ตำบลหูก้านบ อำเภอบัวคำ จังหวัดบุรีรัมย์” พบว่าการทำการเกษตรของชุมชนมีการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาดั้งเดิมในการทำการเกษตรเพื่อลดต้นทุนการผลิต เช่น การทำน้ำหมักชีวภาพ ปุ๋ยหมัก ปุ๋ยคอก สารกำจัดศัตรูพืช เพื่อลดต้นทุนในการผลิต

สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ ต้องอาศัยการเรียนรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตและการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว จากหน่วยงานต่าง ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำไปสู่แนวทางในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพร บางใบ (2551) ที่ศึกษาเรื่อง “การทำเกษตรแบบพอเพียงภายใต้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรที่ยั่งยืนสู่ชุมชนท้องถิ่นของเกษตรกรในจังหวัดเพชรบูรณ์ : กรณีศึกษาตำบลนายม อำเภอเมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์” พบว่าเกษตรกรชุมชนมีความต้องการเพิ่มองค์ความรู้เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการทำเกษตรแบบพอเพียงภายใต้การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตรที่ยั่งยืน

5.3 ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัย

จากการศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ดังนี้

5.3.1 การนำผลการวิจัยไปใช้ในหน่วยงานดังต่อไปนี้

- 1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ ควรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ด้านการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตแก่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการติดตามข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สมาชิกกลุ่มสามารถนำความรู้ดังกล่าวไปเป็นแนวทางในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีการส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มมีการจัดบันทึกข้อมูลอย่างสม่ำเสมอ ไม่ให้ตกหล่น เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้นบันทึกไว้มาใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ต้นทุนการผลิตได้อย่างต่อเนื่อง และสามารถนำข้อมูลไปใช้เพื่อประกอบการตัดสินใจได้

2) สำนักงานเกษตรอำเภอสันกำแพง ควรจัดอบรมเพื่อให้ความรู้ด้านวิชาการเกี่ยวกับการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงที่ก่อให้เกิดปัญหา กับผลผลิตแก่เกษตรกร พร้อมทั้งถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตข้าวที่ถูกต้องและเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อลดต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าวได้อย่างต่อเนื่อง

3) เทศบาลตำบล ควรสนับสนุนและมีการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีการปลูกข้าวเพื่อให้ผลผลิตที่มีคุณภาพและต้นทุนต่ำ

4) สถาบันการศึกษา ควรส่งเสริมการศึกษา การเรียนรู้ การฝึกอบรม เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิต รวมทั้งการกระตุ้นให้ผู้สอนได้ศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบัญชีต้นทุน เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งด้านวิชาการสู่ชุมชน ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในด้านการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิต

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหา และการวิเคราะห์โครงสร้างต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่เท่านั้น ผู้สนใจครั้งต่อไปควรขยายการศึกษาไปยังหน่วยงานอื่น ซึ่งประโยชน์ของการนำผลการศึกษาไปใช้จะมีหลากหลายมากขึ้น และจะทำให้ผลการศึกษาที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์มากขึ้นด้วย

2) การศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาเกี่ยวกับต้นทุนและผลตอบแทนในการบริหารต้นทุนการผลิตของการปลูกข้าว กลุ่มวิสาหกิจชุมชนศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ตำบลออนใต้ อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งจะทำให้ผลการศึกษาที่ได้รับสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

3) เนื่องจากเครื่องมือทางการบัญชีที่ช่วยให้ข้อมูลทางการบัญชีเกิดขึ้นใหม่อยู่ตลอดเวลา และในการศึกษาครั้งนี้เป็นการใช้ข้อมูลปัจจุบัน ดังนั้นในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษานวัตกรรมทางการบัญชีอื่นเพิ่มเติม นอกเหนือจากที่ปรากฏในการศึกษาครั้งนี้ ซึ่งจะทำให้ผลการศึกษาที่ได้รับสามารถนำไปใช้กับสภาพแวดล้อมปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น